

LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS 2021-2023

Vapaa-aikalautakunta 28.5.2020 § 20
Kunnanhallitus 15.6.2020 § 86
Kunnanvaltuusto xx.xx.2020 §

Sisällysluettelo

Kertomuksen vastuutaho ja laatijat:	2
OSA I PÄÄTTYVÄN VALTUUSTOKAUDEN ARVIOINTI	3
1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi	3
1.1 TALOUS JA ELINVOIMA	3
1.2 LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET	7
1.3 NUORET JA NUORET AIKUISET	13
1.4 TYÖIKÄISET	15
1.5 IKÄIHMISET	18
1.6 KAIKKI IKÄRYHMÄT	20
2 Hyvinvointikertomus 2017 - 2020 painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi	23
2.1. Hyvinvoinnin edistämistyö Sievissä	24
2.2. Lapsiperheet kaipaavat vertaistukea	24
2.3. Kun nuorelle kerrottiin, että et ole yksin.....	25
2.4. Kyläneuvosto puhaltaa yhteen hiileen	25
2.5. Ikäihmiset rynnistivät kuntosalille	25
3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset	27
OSA II TULEVAN VALTUUSTOKAUDEN SUUNNITTELU	28
4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset	28
5 Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat	30
6 Hyvinvointisuunnitelma	30
OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY	40
7 Suunnitelman laatijat	40
8 Suunnitelman hyväksyminen	40

Kertomuksen vastuutaho ja laatijat:

Terveydenhuoltolain 12§ mukaan kuntien on seurattava kuntalaistensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus. Sievin kunnan hallintosäännön (Kv 31.5.2017 § 36) mukaan vapaa-aikalautakunta vastaa hyvinvointikertomuksen laatimisesta.

Sievin kunnan hyvinvointityöryhmä on kokouksessaan 3.9.2019 ehdottanut, että hyvinvointikertomus 2017-2020 päivitetään vuosille 2021-2023, jotta hyvinvointikertomusten laatimisaikataulu saadaan siirtymään valtuustokauden puoliväliin. Jatkossa hyvinvointikertomus laaditaan taas neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Hyvinvointikertomus on laadittu monialaisessa yhteistyössä. Hyvinvointikertomuksen ikäkausijaottelun mukaisista suunnitelmista ja tavoitteiden asettelusta ovat osaltaan vastanneet Lape-työryhmä, nuorten palvelu- ja ohjausverkosto (Noppa) sekä nuorisovaltuusto, kyläneuvosto ja vanhus- ja vammaisneuvosto. Hyvinvointityöryhmä antoi evästyksensä työryhmille maaliskuussa ja käsitteli hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa toukokuussa.

OSA I PÄÄTTYVÄN VALTUUSTOKAUDEN ARVIOINTI

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

1.1 TALOUS JA ELINVOIMA

Talous

% Suunta Vertailu
Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Tulot

% Suunta Vertailu
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

Vuosikate, euroa / asukas

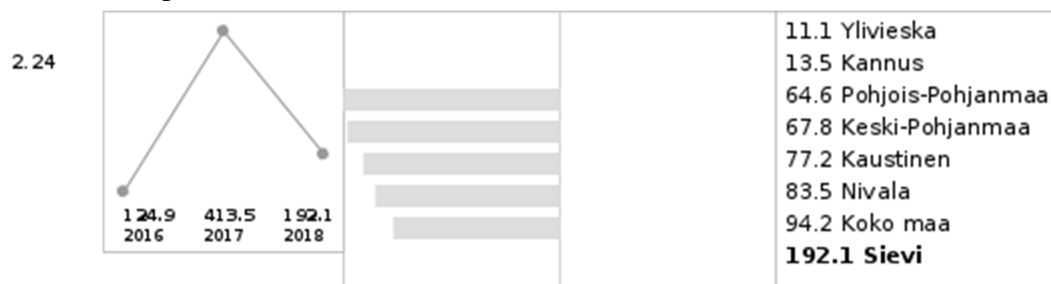
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

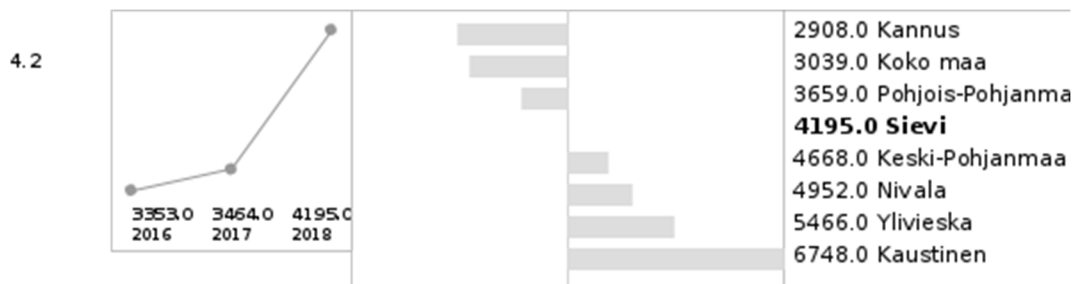
Suhteellinen velkaantuneisuus, %

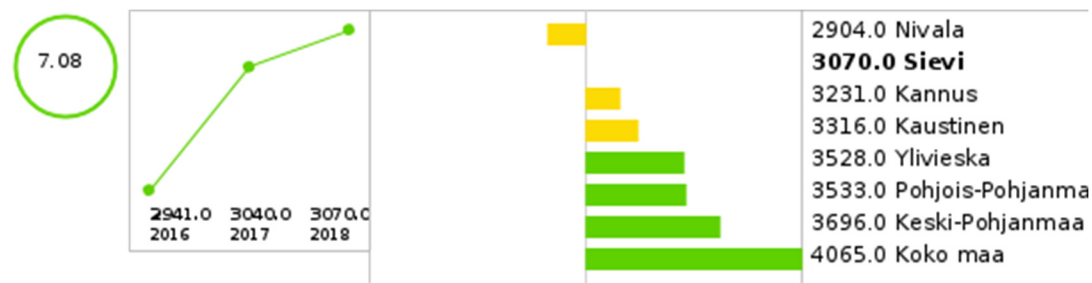
Vuosikate, % poistoista

Lainakanta, euroa / asukas

Verotulot, euroa / asukas

Väestö

%

Suunta

Vertailu

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

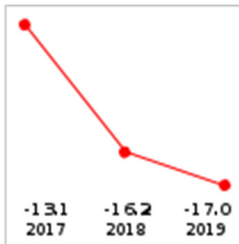
1.32

8.6 Nivala
15.3 Sievi
 15.3 Ylivieska
 16.8 Kannus
 20.4 Kaustinen
 27.0 Pohjois-Pohjanmaa
 28.9 Keski-Pohjanmaa
 67.7 Koko maa

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

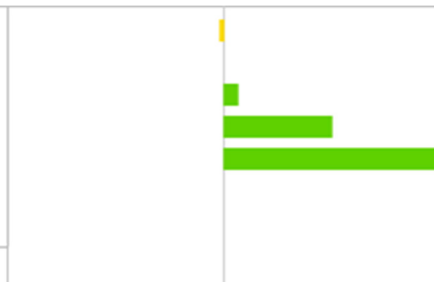
-7.59

-17.0 Sievi
 -10.4 Nivala
 -8.8 Kannus
 -6.6 Keski-Pohjanmaa
 -3.7 Kaustinen
 -2.1 Pohjois-Pohjanmaa
 -0.5 Ylivieska
 0.0 Koko maa

Väestöennuste 2030

?

4082.0 Kaustinen
4230.0 Sievi
 5014.0 Kannus
 9782.0 Nivala
 15302.0 Ylivieska
 66002.0 Keski-Pohjanmaa
 410025.0 Pohjois-Pohjanmaa
 5566685.0 Koko maa

Huoltosuhte, demografinen

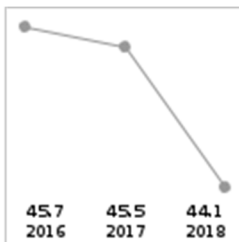
6.4

61.4 Koko maa
 63.6 Pohjois-Pohjanmaa
 69.7 Ylivieska
 72.6 Kaustinen
 72.7 Kannus
 72.9 Keski-Pohjanmaa
 82.2 Nivala
83.1 Sievi

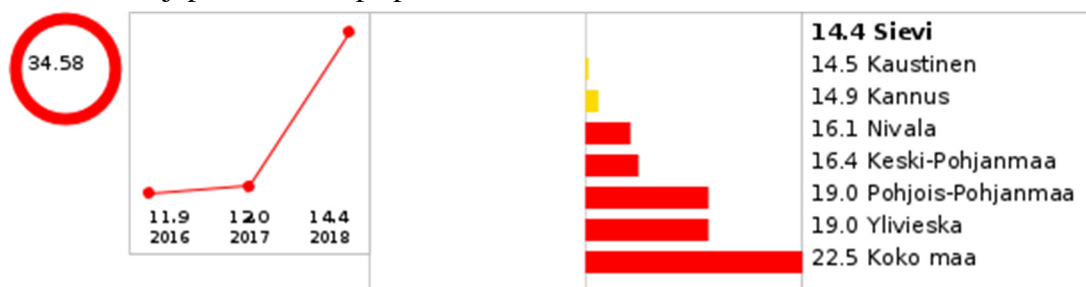
Lapsiperheet, % perheistä

-7.93

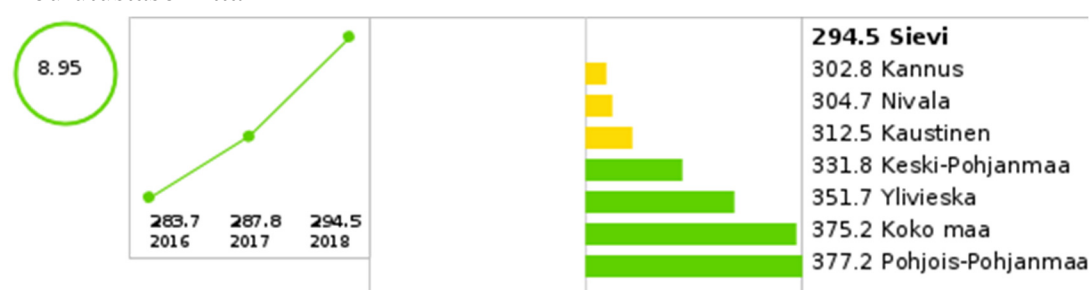

37.7 Kannus
 38.3 Koko maa
 39.2 Keski-Pohjanmaa
 39.7 Kaustinen
 41.3 Pohjois-Pohjanmaa
 42.6 Ylivieska
 42.9 Nivala
44.1 Sievi

Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä

Koulutustasomittain

Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista

Väestö 31.12.

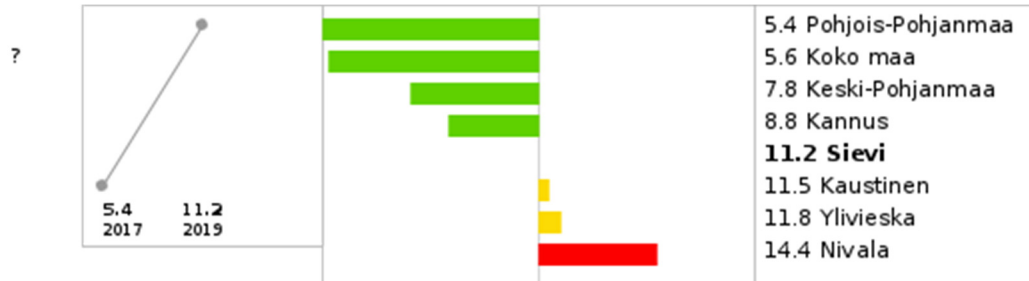
TALOUS JA ELINVOIMA – Yhteenveto

Kunnan taloudellinen tilanne on heikentynyt asukasluvun sekä verotulokertymän pienennyttyä. Kunnan asukasluku on pienentynyt vuodesta 2018 vuoteen 2019 71 henkilöllä. Kunnasta on muutettu pois enemmän kuin mitä kuntaan on muutettu. Nettomuutto oli vuonna 2019 negatiivinen 85 henkilön verran. Verotulokertymä on matalampi myös siksi, että keskimääräinen koulutustaso ja siten myös tulotaso on matalampi.

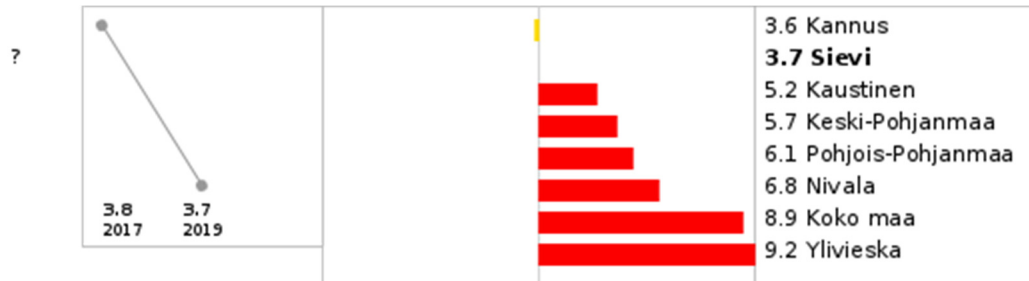
1.2 LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Elämänlaatu ja osallisuus

% Suunta Vertailu
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

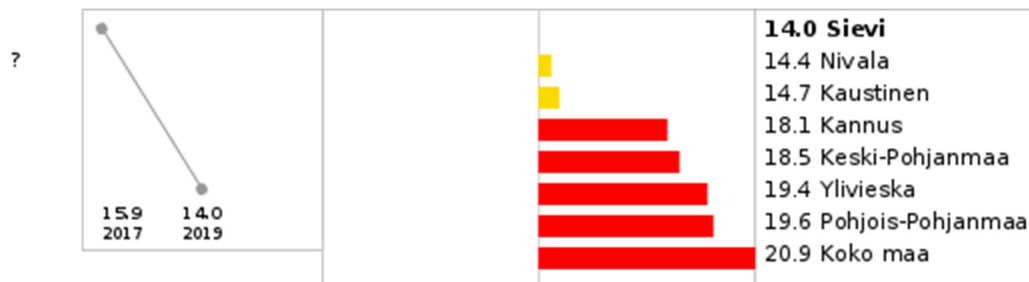
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

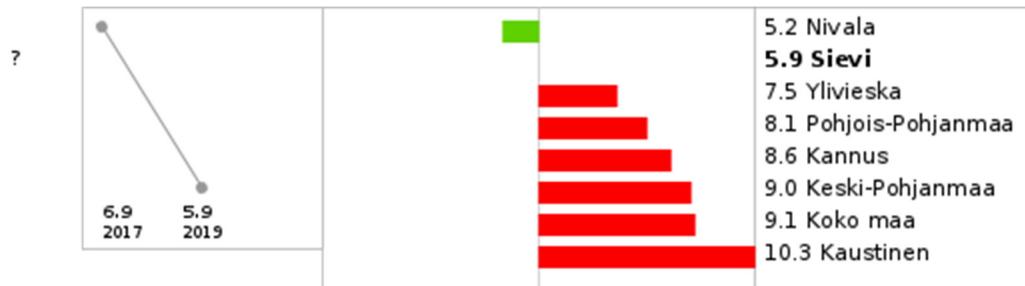
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

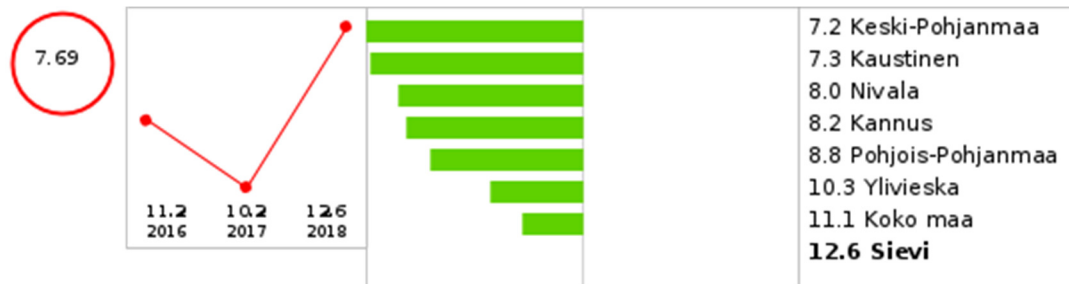

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Opiskelu, työ ja toimeentulo

% Suunta Vertailu
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

% Suunta Vertailu
Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

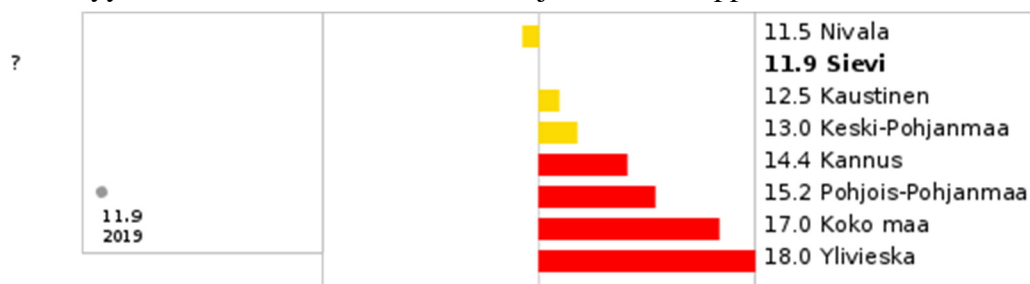
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

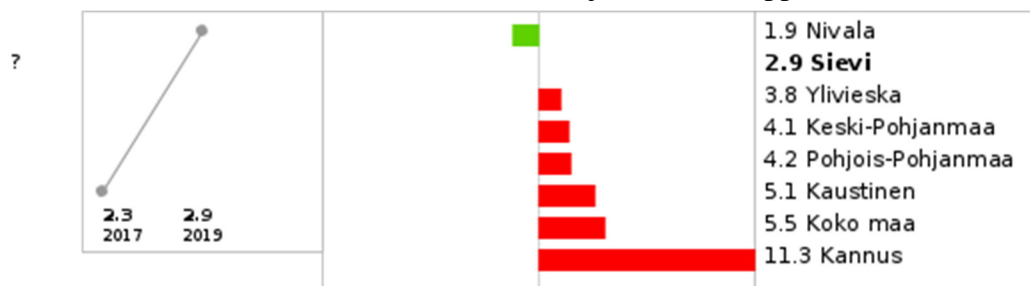
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Päivähoito

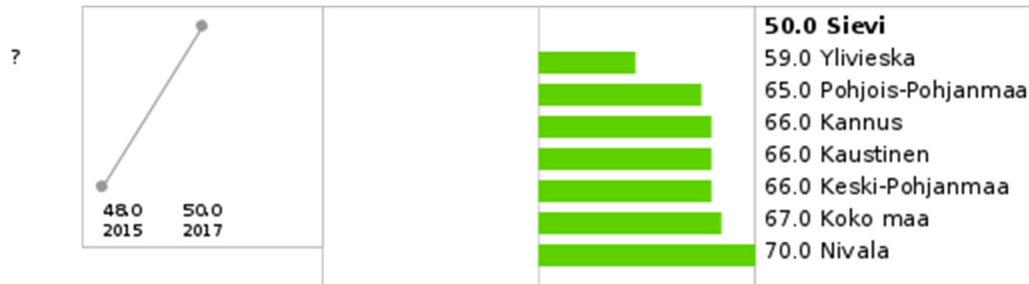
% Suunta Vertailu

Lasten päivähoidossa olleet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä

Koulu

% **Suunta** **Vertailu**
 Terveydenedistamisaktiivisuus (TEA) perusopetuksessa, pistemäärä

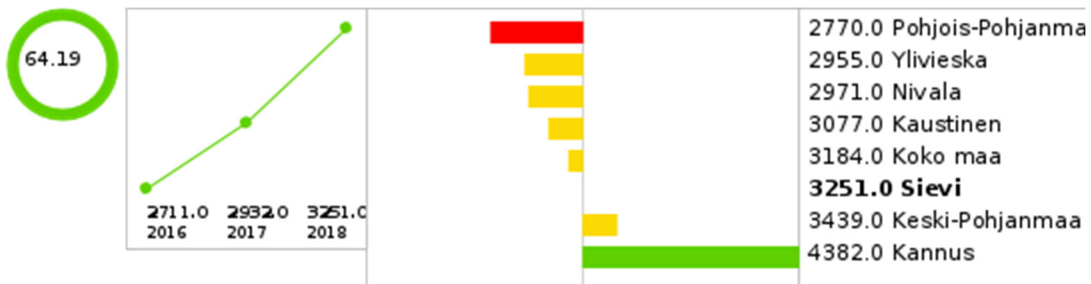

Sosiaali- ja terveydenhuolto

% **Suunta** **Vertailu**
 Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

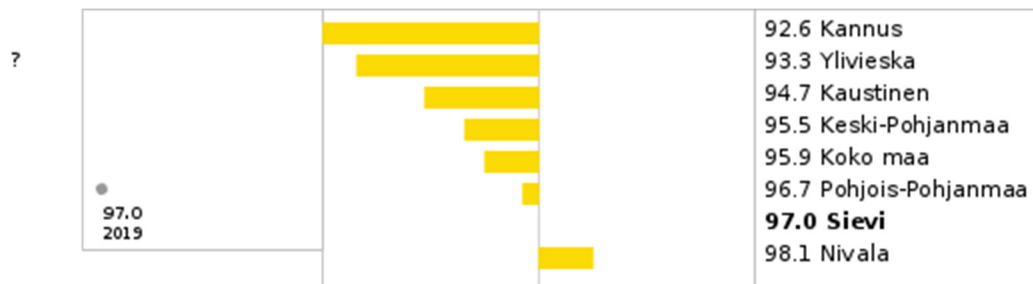
Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

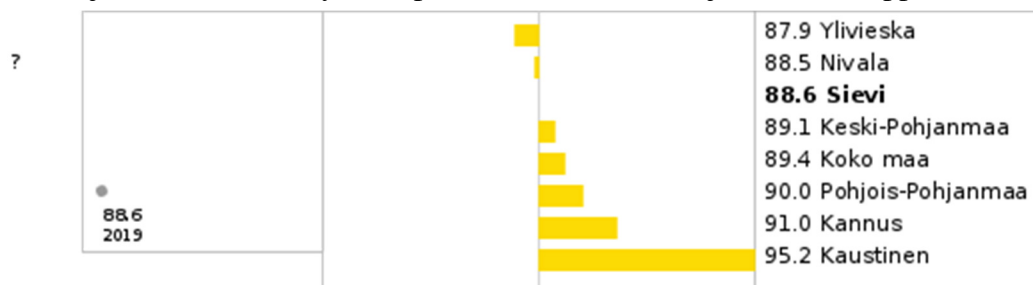
Vapaa-aika

% Suunta Vertailu

Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

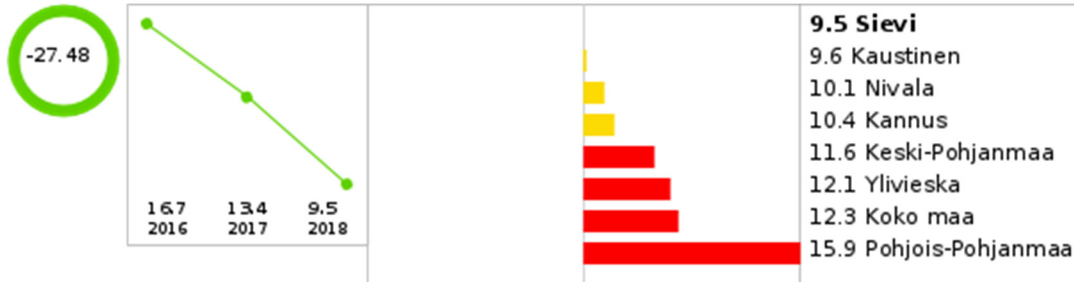

Harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

Muut palvelut

% **Suunta** **Vertailu**
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta

LAPSET JA LAPSIPERHEET – Yhteenveto

Sievissä toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden osuus on kasvanut ja osuus on suurempi, kuin missään muussa verrokkikunnassa. Ahtaasti asuvien lapsiperheiden määrä on laskenut vuodesta 2017, mutta osuus on verrokkikunnista suurin. Päivähoidossa olevien lasten määrä on kasvanut vuodesta 2017.

Koulukiusatuksi tulleiden lasten ja nuorten määrä on kasvanut vuodesta 2017.

Perusterveydenhuollon lasteneuvolan käynnit ovat kasvaneet. Lastenneuvolapalveluita on hyvin tarjolla ja niitä käytetään hyvin.

1.3 NUORET JA NUORET AIKUISET

Elämänlaatu ja osallisuus

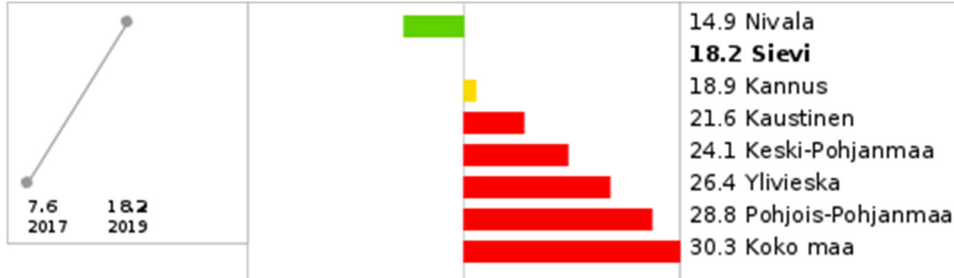
%

Suunta

Vertailu

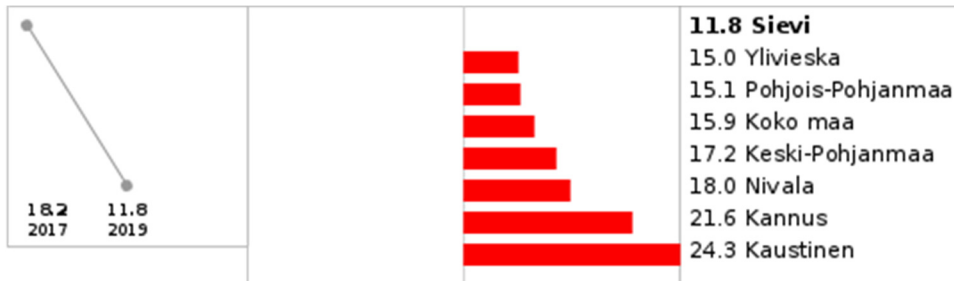
Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

?

Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

?

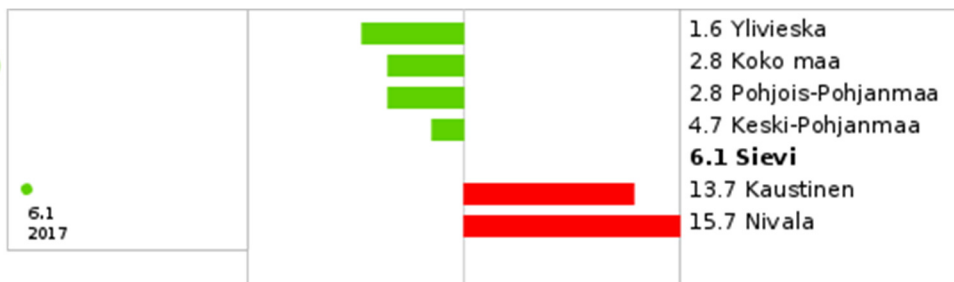
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

30.43

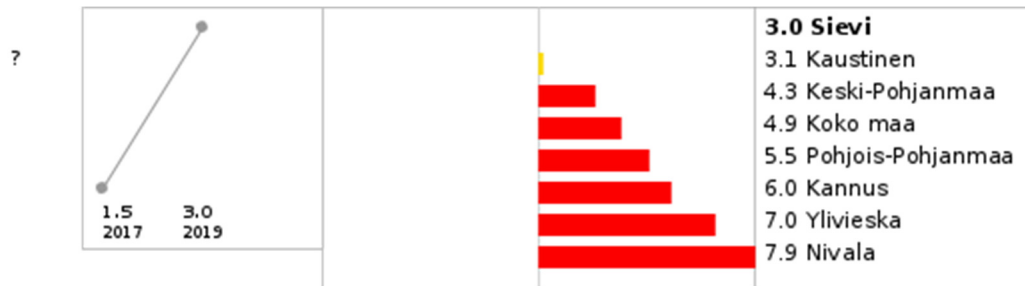

Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

-45.05

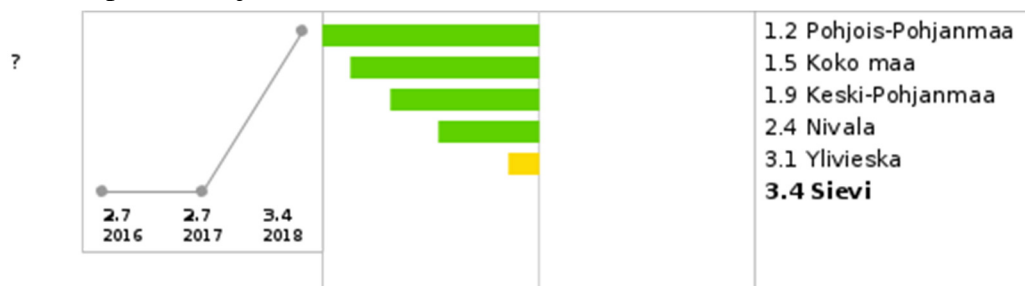
Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

% Suunta Vertailu

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 20-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Keskusteluaikeuksia vanhempien kanssa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

NUORET JA NUORET AIKUISET – Yhteenveto

Kuluneen hyvinvointikertomuskauden aikana yläkouluikäisten nuorten tupakointi on lisääntynyt ja vähän liikkuvien nuorten osuus on kasvanut. Myös yläkouluikäisten nuorten nuuskan käyttö on yleistynyt huomattavasti. Kuitenkin niiden nuorten määrä, jotka kokevat terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, on pienentynyt. Iahduttavaa on, että aiempaa useammalla nuorella on läheinen ystävä.

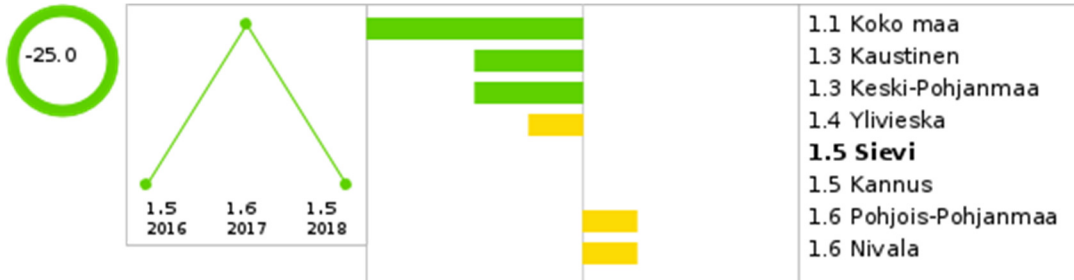
Ylipainoisten nuorten osuus lukioikäisistä on laskenut vuodesta 2017. 7,6 % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista ilmoitti vuonna 2017, että eivät syö koululounasta. Valitettavasti vuonna 2019 osuus oli kasvanut 18,2 %.

1.4 TYÖIKÄISET

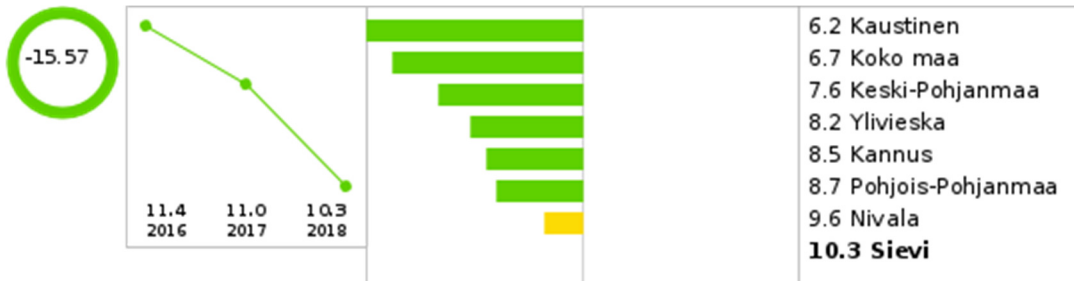
Elämänlaatu ja osallisuus

% Suunta Vertailu

Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä

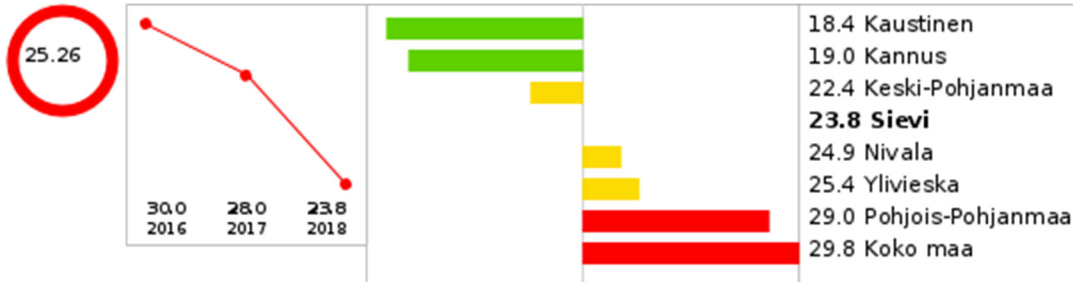
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

% Suunta Vertailu

Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

% Suunta Vertailu

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

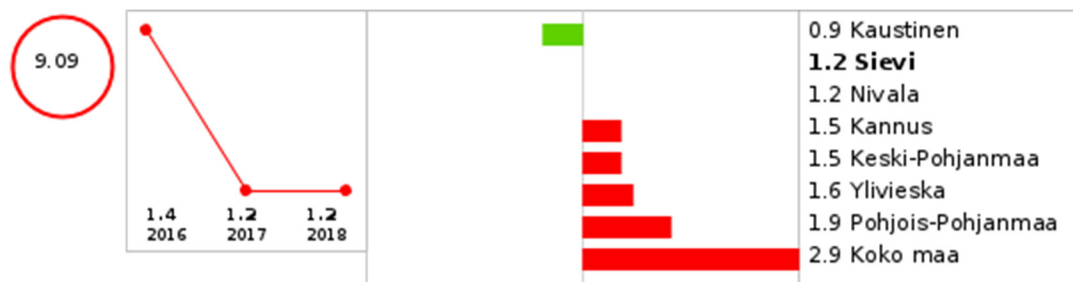
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut

% Suunta Vertailu

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

TYÖIKÄISET – Yhteenveto

Työikäisten osuus kunnan asukasluvusta on pienentynyt viime vuosina ja ennusteiden mukaan suunta on jatkumassa samanlaisena. Työkyvyttömyyseläkettä saaneiden työikäisten määrä on laskenut vuodesta 2016 ollen vuonna 10,3 %. Osuus on kuitenkin kaikista suurin verrokkikuntiin verrattaessa. Sen sijaan mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden työikäisten määrä on noussut huomattavasti. Päihteiden vuoksi vuodeosastolla hoidossa olleiden määrä on kasvanut merkittävästi vuodesta 2017 vuoteen 2018 verrattuna.

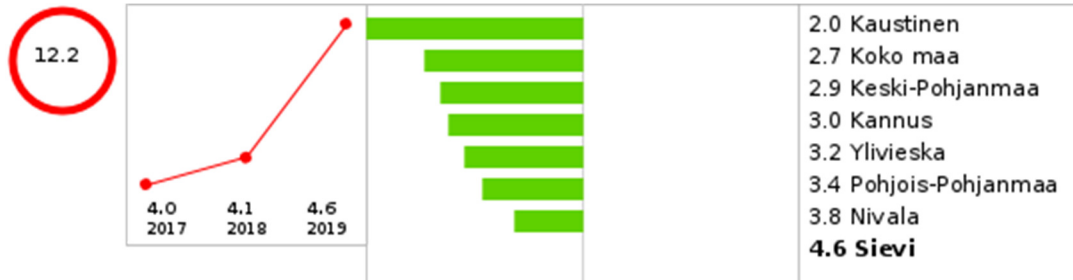
Pitkäaikaistyöttömien määrä laski koko hyvinvointikertomuskauden ajan.

1.5 IKÄIHMISET

Elämänlaatu ja osallisuus

% Suunta Vertailu

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

% Suunta Vertailu

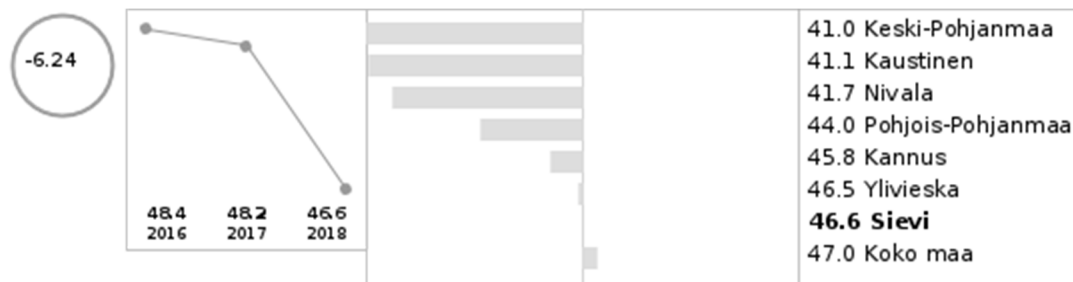
Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

% Suunta Vertailu

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

%

Suunta

Vertailu

Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

IKÄIHMISET – Yhteenveto

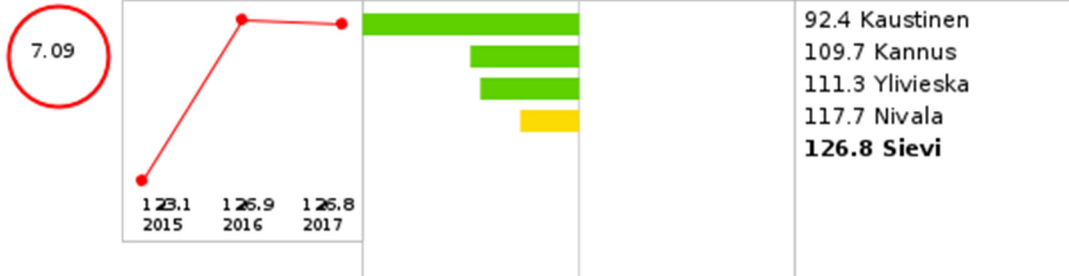
Säännöllisen kotihoidon piirissä olleiden ikäihmisten määrä on pienentynyt, mutta se on edelleen suurin verrokkikuntiin verrattaessa. Perusterveydenhuollon avohuollon lääkärikäynnit ikäihmisten osalta ovat vähentyneet. Vertailussa sieviläisillä ikäihmisillä on lääkärikäyntejä vähiten.

1.6 KAIKKI IKÄRYHMÄT

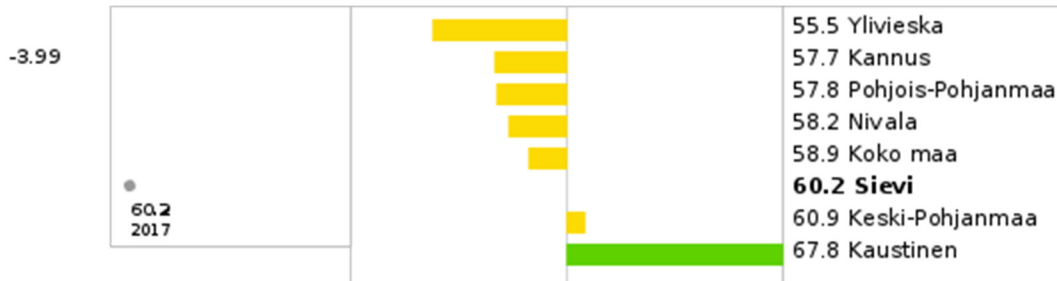
Elämänlaatu ja osallisuus

% Suunta Vertailu

Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu

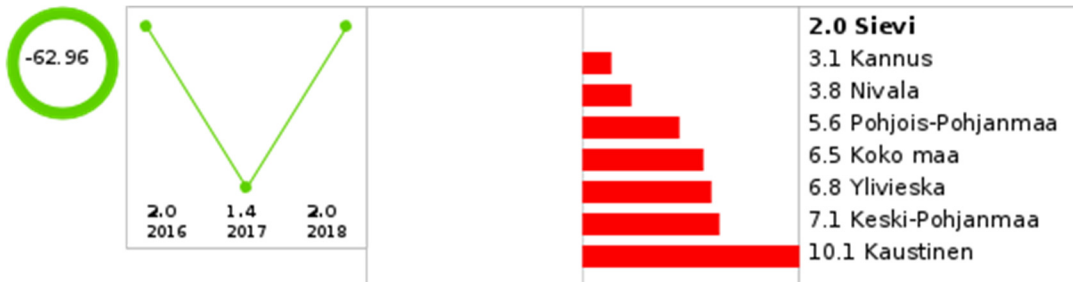
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

% Suunta Vertailu

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Kunnan palvelut

% Suunta Vertailu

Sosiaali- ja terveydenhuolto

% Suunta Vertailu

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 18 - 20-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

KAIKKI IKÄRYHMÄT – Yhteenveto

Kunnan äänestysaktiivisuus on edelleen korkea. Vertailukunnista vain Kaustisella on korkeampi. Kuntalaisten osallistumisoikeutta on edistetty esimerkiksi panostamalla kunnan nettisivujen sisältöön, ottamalla käyttöön kuntalaisaloite.fi-palvelu ja perustamalla kyläneuvosto. Esityslistat ja pöytäkirjat julkaistaan verkossa, samoin nettisivujen käyttöä tiedottamiseen on tehostettu. Kukin hallintokunta vastaa itsenäisesti oman alueensa tiedon ajantasaisuudesta.

Kunnanhallituksen kokouksesta pidetään tiedotustilaisuus lehdistölle ja valtuuston kokouskutsu julkaistaan Sieviläisessä. Kuntaan on laadittu viestintäohje sisäiseen ja ulkoiseen viestintään sekä someviestintään.

Kunta tarjoaa palveluitaan sekä yhteistyökumppaneidensa palveluita sekä keskustassa että kylillä. Kyläkoulut, kirjastoauto, äänetyalueet, lähiliikuntapaikat ja yhdistystoiminta ovat esimerkkejä kylien aktiivisesta elämästä. Kunnan kiinteistöjä tarjotaan toimitiloiksi yksityisiin tilaisuuksiin kohtuullisella vuokralla. Kaikilla kylillä on katuvalot sekä kouluilla kaukalot, ja kunta maksaa yksityistieavustusta tiekunnille. Kertomuskaudella on otettu käyttöön nopea ja varmatoiminen valokuituverkko. Valokuituverkko tulee käyttöön koko kunnan alueella.

Maankäytön suunnittelussa on otettu huomioon liikenneturvallisuus ja on pyritty järjestämään kevyenliikenteen liikenneverkostoja turvaamaan turvallista liikkumista ja lisäksi myös aktivoimaan ihmisiä liikkumiseen.

Haikolankylällä liikunta- ja ulkoilualueet sijoittuvat välittömästi koulukeskuksen ja asuntoalueiden läheisyyteen. Samoin ikäihmisten asumista sijoittuu ulkoilu- ja liikuntareittien läheisyyteen. Jussinmäen ulkoilualueella on hyvä luontopolkuverkosto. Monipuolisia luontopolkuja löytyy myös muilta kyliltä. Kunta on ottanut kummisopimuksen myötä hoitoonsa osan Metsähallituksen tulentekopaikoista ja luontopoluista. Vuonna 2019 valmistui monipuolinen lähiliikuntapuisto Puuhaparkki. Kylien lähiliikuntapaikkoja on pidetty kunnossa yhdessä kyläyhdistysten kanssa.

Vuokra-asumisen kehittämissuunnittelussa on huomioitu tulevia ikäihmisten tarpeita. Kansalaisopiston tarjoaa hyvän valikoiman kursseja, ja ryhmiä kokoontuu myös kylillä. Kunta tukee merkittävästi eri yhdistyksiä, esim. Sievin Sisua, 4H -yhdistystä, Käsityökeskuksen toimintaa, sotaveteraaneja ja Sievin Perhepalvelukeskuksen ennalta ehkäisevää matalan kynnyksen toimintaa perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi.

Perinteiset Muttimarkkinat kokoavat yhteen sekä nykyiset, entiset että tulevat kuntalaiset, matkailijat ja vieraat naapurikunnista. Muttimarkkinoiden kävijämäärä on kasvanut viime vuosina ja niistä on tullut alueellisesti merkittävä kesätapahtuma.

2 Hyvinvointikertomus 2017 - 2020 painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Kuluneella kaudella on kehitetty Pohjois-Pohjalaista hyvinvointiyhteistyötä. Pohjois-Pohjanmaalla kunnat saavat tukea hyvinvoinnin edistämistyöhön kumppanuusmallin mukaisesti Pohjois-Pohjanmaan liitolta, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta. Tässä verkostossa hyvinvoinnin edistämisen lähtökohtana on ajatus arjen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista. Toimijoiden välisessä yhteistyössä on syntynyt pohjoispohjalainen hyvinvointikäsitys sekä yhteistoiminnan periaatteet. Kaikki osapuolet ovat sitoutuneet yhteiseen hyvinvointityöhön allekirjoittamalla Pohjois-Pohjanmaan Hyvinvointisopimuksen 2019 – 2025. Ylivieskassa 31.10.2019 järjestetyssä Hyvinvointifoorumissa Sievin kunnan puolesta Hyvinvointisopimuksen allekirjoitti kunnanjohtaja Mauno Ranto. Hyvinvointisopimukseen kirjattujen yhteistoiminnan periaatteisiin kuuluu muun muassa se, että hyvinvoinnin edistäminen on kaikkien toimialojen ja toimijoiden asia, hyvinvoinnin edistämistyö perustuu ihmislähtöisyyteen ja että kuntalaisten osallisuus, toimijuus ja vaikuttaminen ovat hyvinvointijohtamisen lähtökohta. Periaatteena on myös, että palvelut ja tarvittava tuki toteutetaan arjen kasvu- ja kehitysympäristöissä ja että perheiden kokonaisvaltainen tilanne ja hyvinvointi huomioidaan. Kokonaisuudessaan Hyvinvointisopimus 2019 - 2025 löytyy esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaan liiton sivuilta https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/aluesuunnittelu/hyvinvoinnin_edistaminen

Hyvinvointikäsitys Pohjois-Pohjanmaalla

(Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimus 2019-2025)

Minä, pohjoispohjalainen ihminen, voin hyvin silloin, kun koen eläväni hyvää arkea ja mielekästä elämää.

Hyvinvointiini vaikuttavat jokapäiväiset arjen tarpeeni, askareeni, yhteisöni ja ympäristöt, joissa elän ja toimin. Oma toimintani ja arjen valintani vaikuttavat omaan, läheisten ja tulevien sukupolvien hyvinvointiin.

Toivon tulevani kuulluksi, nähdyksi, hyväksytyksi ja ymmärretyksi ihmisenä enkä yksittäisten tarpeideni kautta.

Lähde: POPmaakunta ja Pohjois-Pohjanmaan liitto 2019 soveltaneet lähteestä Marika Kunnari 2017

2.1. Hyvinvoinnin edistämistyö Sievissä

Sievin kunnassa on aktiivisesti kehitetty hyvinvoinnin edistämistyötä. Kuntastrategian 2018 - 2020 ensimmäisenä painopistealueena oli hyvinvoivien ihmisten ja turvallisen maaseudun Sievi. Kunnan hyvinvointityön organisaatiota (Hyte-hyrrä) on kehitetty mm. perustamalla Hyte-työryhmä ja kyläneuvosto. Edelleen kuitenkin tulee tehdä töitä sen eteen, että hyvinvointityö ymmärretään kunnassa kaikkien alojen ja toimijoiden asiaksi. Myös ikäkausityöryhmien jäsenten sitoutumista työryhmätyöskentelyyn tulisi saada lisättyä. On olemassa hyte-työryhmän laatima suunnitelma siitä, miten hyvinvointikertomusprosessi otetaan osaksi kuntasuunnittelua, mutta suunnitelman toteuttamisen tasoon on kiinnitettävä jatkossa huomiota. Yhteistyö järjestöjen kanssa on tiivistynyt edellisen kauden aikana. Vuoropuhelu järjestöjen ja kunnan välillä on lisääntynyt erityisesti säännöllisesti järjestettyjen toimijatapaamisten asioista. Lisääntynyt tiedonvaihto on synnyttänyt myös uudenlaista yhteistyötä. On kuitenkin edelleen kehitettävä toimintatapoja, jotta useammat yhdistykset saataisiin mukaan hyvinvointiyhteistyöhön ja niiden toteuttama toiminta saataisiin näkyväksi hyvinvointiraporteissa ja - kertomuksissa.

Sievin kunta on ollut aktiivisesti mukana maakunnallisessa hyvinvointiyhteistyössä. Edustajat ovat osallistuneet tapaamisiin, työpajoihin ja koulutuksiin säännöllisesti. Kunta on nimennyt tarvittavia yhdyshenkilöitä esim. järjestöyhdyshenkilö ja elintapaneuvonnan yhdyshenkilö hyvinvointityön edistämiseksi.

2.2. Lapsiperheet kaipaavat vertaistukea

Hyvinvointisuunnitelma 2017-2020 lapset ja lapsiperheet ikäkausiryhmän tavoitteina olivat 1. lasten ja nuorten mielenterveyden tukeminen positiivisen pedagogiikan kautta, 2. eroperheiden tuki, 3. vanhemmuuden tukeminen, 4. perheen yhdessäoloa tukevaa moipuolista harrastustoimintaa ja 5. jokaisella kouluikäisellä lapsella on yksi kodin ulkopuolinen harrastus. Lape-työryhmä on aktiivisesti toteuttanut toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Osa tavoitteista oli vaikeasti mitattavissa ja tähän on tavoiteasettelussa syytä kiinnittää huomiota jatkossa. Tavoite positiivisen pedagogiikan tutuksi tekemisestä toteutui hyvin. Positiivinen pedagogiikka on ollut käytössä varhaiskasvatuksessa jo vuosia, mutta nyt sen käyttö on lisääntynyt myös perusopetuksessa ja yhdistystoiminnassa. Vuosittaisesta positiivisen pedagogiikan teemaviikon viettämisestä on tullut perinne. Kallion uudet nettisivut julkaistiin keväällä 2020 ja sinne on koottu tietoa eroperheille suunnatusta palvelutarjonnasta. On ollut tiedossa, että eroperheet kaipaivat vertaistukiryhmiä, mutta lyhyen Lape-hankkeen aikana toteutetun lyhyen kokeilun lisäksi ei ole ollut resursseja, joilla tukea olisi voitu tarjota. MLL ry:n olisi mahdollista tarjota tietynlaista tukea, mutta Sievin kunnalla ei ole voimassaolevaa kuntasopimusta, joka olisi mahdollistanut toiminnan aloittamisen. Vanhemmuutta on tuettu kuluneella kaudella monin tavoin. Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö sekä Perhepalvelukeskus ry:n palvelut ovat olleet sieviläisten lapsiperheiden saatavilla. Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteistä useampi liittyi perheen sisäisiin toimintatapoihin ja näihin on pyritty antamaan tukea Sieviläisessä julkaistun Perhenurkka- palstan kautta. Harrastustoimintaan liittyneisiin tavoitteisiin vastattiin monipuolisen tapahtumatarjonnan kautta. Lisäksi toteutettiin harrastekysely, jolla saatiin tietoa sieviläisten kouluikäisten lasten ja nuorten harrastamisesta. Kyselyn tuloksista selvisi, että 30 % sieviläisistä 7-20 vuotiaista nuorista ei ole kodin ulkopuolista harrastusta. Yleisimpiä harrastamisen estäviä tekijöitä ovat: kulkeminen ulkopaikkakunnalle, kulkeminen toisten kyydissä rasittaa, aika menee kavereiden kanssa leikkimiseen, vanhempien kiireet, kaksi kotia, vanhemmat eivät innosta aktiiviseen harrastamiseen tai ryhmät aina täynnä tai täyttyvät nopeasti.

2.3. Kun nuorelle kerrottiin, että et ole yksin

Nuorten ja nuorten aikuisten ikäkausiryhmän tavoitteet Hyvinvointisuunnitelma 2017-2020 olivat 1. nuorten itsetunnon vahvistaminen ja syrjivän kiusaamisen vähentäminen positiivisen pedagogiikan avulla, 2. matalankynnyksen mielenhyvinvointia tukevat palvelut, 3. nuoriin kohdistuvan seksuaalisen häirinnän vähentäminen, 4. jokaisella nuorella on yksi säännöllinen harrastus kodin ulkopuolella. Koko kauden ajan teema "Sinussa on sitä jotain" oli nuorille suunnatussa toiminnassa mukana. Noppa-työryhmä toteutti Et ole yksin- esitteen, jonka avulla tiedotettiin nuorille, nuorten perheille sekä yhteistyökumppaneille sieviläisille nuorille suunnatuista mielen hyvinvointia tukevista palveluista. Tätä esitteen valmistumista voidaan pitää yhtenä erityisenä onnistumisena kuluneella kaudella. Sen sijaan nuoriin kohdistuvan seksuaalisen häirinnän vähentämisen tavoitteen toimenpiteet eivät juuri toteutuneet. Lapset puheeksi- toimintamalli ei ole juurtunut perusopetukseen eikä seksuaalikasvatusta toteutunut enempää kuin mitä sitä on jo perusopetuksessa aiemmin tarjottu. Seksuaalikasvatuksen ympärille ei myöskään syntynyt mitään uusia menetelmiä tai toimintatapoja.

2.4. Kyläneuvosto puhalttaa yhteen hiileen

Työikäisten ikäkausiryhmän tavoitteina olivat 1. aktiivinen ja työkykyinen työikäinen, 2. kaikkien Sievin kylien elävänä pitäminen, 3. jaksava vanhempi arjessa. Tavoitteet Hyvinvointisuunnitelmaan 2017-2020 työikäisten osuuteen laadittiin toimijatapaamisissa. Kauden aikana kunnahallitus (KH 02.09.2019 § 116) perusti kyläneuvoston, jonka yhtenä tehtävänä on laatia jatkossa hyvinvointikertomuksiin, -suunnitelmiin ja -raportteihin työikäisten osuudet. Tähän mennessä vain yksi kylä ei ole nimennyt edustajaansa neuvostoon.

Tärkeimpänä tavoitteena kyläneuvostolla on tiivistää tiedottamista ja yhteistyötä sekä kylien välillä että kylien ja kunnan välillä. Kyläneuvosto on ehtinyt kokoontua muutaman kerran ja toiminta on käynnistynyt mukavasti. Aktiivinen ja työkykyinen työikäinen tavoitteen toimenpiteistä työllisyyden edistämisen eteen tehtiin paljon töitä ja monissa asioissa kauden ajan onnistuttiin. Liikuntapalveluiden osalta tarjontaa pystyttiin lisäämään ja kuntalaiset ottivat erilaiset liikuntaryhmät erittäin hyvin vastaan. Tavoitteen jaksava vanhempi arjessa toimenpiteiksi oli suunniteltu erilaisia matalankynnyksen palveluita. Eri toimijat ovat tarjonneet ja kokeilleet erilaisia ryhmiä ja osallistuminen on ollut vaihtelevaa. Perinteisesti juuri kyläyhdistykset ovat tarjonneet monipuolisesti matalankynnyksen ryhmiä ja tapahtumia. On ollut mukavaa, että kyläyhdistykset ovat lähteneet kehittämään toimintaansa tavoittaakseen erilaisia kohderyhmiä.

2.5. Ikäihmiset rynnistivät kuntosalille

Vanhus- ja vammaisneuvosto on laatinut ikäihmisten osuuden tavoitteet Hyvinvointisuunnitelmaan 2017 - 2020. Tavoitteita olivat: 1. jokaisella vähintään yksi ystävä, 2. kotona asuminen mahdollisimman pitkään, 3. liikunta on luonteva osa arkea. Kauden ajan teema " omassa kodissa pärjääminen" oli ikäihmisille suunnatussa toiminnassa mukana. Vanhus- ja vammaisneuvoston kokoontui säännöllisesti koko kauden. Neuvosto on järjestänyt ikäihmisille suunnattuja tapahtumia esim. ikäihmisten päivän ja vanhustenviikon juhlan. Eri järjestöt ovat aktiivisesti järjestäneet toimintaa ikäihmisille.

Aikaisempien vuosien tapaan ikäihmisten kuntosaliryhmät ovat torstaisin ja ryhmiä on kolme. Osallistuminen ohjattuun kuntosaliryhmään viikoittain on lisännyt kotona asuvien ikäihmisten omaehtoista liikuntaa sekä luonut yhteisöllisyyttä. Säännöllisten viikkotoiminnan lisäksi vapaa-aikatoiminnan ohjaaja (liikunta) on ohjannut penkkilenkkejä ja puistojumppaa uudessa elokuussa

valmistuneessa liikuntapuisto Puuhaparkissa. Lisäksi on järjestetty porukkalenkkejä eri kylillä, jotka tukevat ikäihmisten kotona asumista, kun liikuntamuoto tuodaan lähelle kotia eikä tarvitse lähteä Haikolankylälle. Lisäksi vapaa-aikatoimi käynnisti Kyläilyä ja kotijumppaa -kampanjan, jonka tarkoituksena on ollut innostaa kotona asuvia ikäihmisiä omaehtoiseen jumppaamiseen ja pysyä tätä kautta pidempää toimintakuntoisena arjessa. Käynnistetty kampanja kannustaa kyläilyyn ikäihmisten luona, jotta tiedossa olevaa ikäihmisten yksinäisyyttä saataisiin vähennettyä ja spontaania kyläilyä lisättyä.

Yleisten palvelujen soveltavuudesta ikäihmisille on pyritty huolehtimaan ja tukemaan tarjoamalla torstaisin asiointikyytiä. Kyyti on mahdollistanut ikäihmisten osallistumista, mahdollistanut omen asioiden hoitamista ja ystävien tapaamista. Ikäihmisille on saatavissa kotona asumista tukevia palveluita esim. Työkolmio on vuosittain tehnyt Kallion kotihoidon kanssa yhteistyösopimuksen ja tuottanut kotipalvelun asiakkaille kaupakassipalvelua. Lisäksi Työkolmion kautta on tilattavissa kohtuuhintaan mm. polttopuiden tekoa, pihatöitä, lumenluotia, muuttoapua ja pieniä korjaustöitä. Sievin 4H-yhdistyksen nuorten työpalvelun kautta myös ikäihmiset ovat voineet ostaa kotisiivousta sekä apua puutarhatöihin. Paikallinen kyläkauppa K-Market Mutti aloitti verkkopalvelun, jossa kauppatilauksen voi jättää verkossa. Tällaiset palvelut tukevat ja mahdollistavat ikäihmisten asumisen kotona pidempään.

Monet ikäihmiset ovat lähteneet mukaan erilaiseen toimintaa, mutta edelleen kotoa löytyy myös niitä ikäihmisiä, jotka jäävät ulkopuolelle. Ikäihmisten yksinäisyys on haaste, jonka vähentämiseksi on edelleen tehtävä töitä. Ikäihmisiltä puuttuu kokoontumispaikka Haikolankylältä, johon olisi helppo tulla tapamaan ystäviä ja rupattelemaan kahvikupposen ääreen.

3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Tätä hyvinvointikertomusta kootaan keskellä koronakevättä. Vielä ei ole tiedossa millaisia vaikutuksia tällä erikoisella ja monin tavoin raskaalla ajanjaksolla on sieviläisten hyvinvointiin. Tiedetään vain, että vaikutuksia tulee olemaan ja ne voivat olla hyvin moninaisia.

Lapsiperheiden köyhyys on ollut haaste Sievissä jo pitkään. Vuonna 2018 54 sieviläistä lapsiperhettä on saanut perustoimeentulotukea. Luku on 38,4 % kaikista Sievin perustoimeentulon saajista. On nähtävissä, että koronakevät lomautuksineen, irtosanomisineen, konkurssineen vain pahentaa tilannetta. Köyhyys saattaa aiheuttaa ulkopuolisuuden ja huonommuuden tunnetta, kun ei ole varaa harrastuksiin, vaatteisiin, ruokaan tai matkustamiseen. THL:n tutkimuspäällikkö Anna - Maria Isolan mukaan köyhyys periytyy ja sosiaalisen kierron jähmettymiselle on ominaista, että vaikeassa tilanteessa elävien perheiden lapset eivät ole yhtä toiveikkaita eivätkä suunnittele tulevaisuuttaan samalla tavalla kuin vertaisensa. Siksi koulutukseenkin haetaan vähemmän. (Lähde: Isola, Suomalainen köyhyys)

Eri-ikäiset sieviläiset kaipaavat vertaistukea. Vertaistuki on kokemusten jakamista toisen saman kokeneen kanssa ja se antaa usein haastavassa elämäntilanteessa voimia jaksaa eteenpäin. Mahdollisuuksia vertaistukeen tulisi erityisesti olla tarjolla nuorille mielenterveyskuntoutujille, lapsiperheille vanhemmuuden tueksi, eroperheille sekä ikäihmisille vähentämään yksinäisyyden kokemuksia. Vertaistukitoimintaa järjestää usein yhdistykset, joten tiivis yhteistyö ja taloudellinen tuki ovat edellytys tarpeellisen toiminnan järjestymiselle.

Vähän liikkuvien kuntalaisten osuus on kasvamassa. Kouluikäisille tehtävien Move-mittaustulosten mukaan sieviläisten 5. ja 8. luokan poikien tulokset ovat alle valtakunnallisen keskiarvon, mutta liian vähän liikkuvia on kaikissa ikäryhmissä, ei vain nuorissa. Tiedetään, että aikuisen malli on liikunnallisten elämäntapojen oppimisessakin tärkeää. Työikäisen aktiivisuus edistää myös perheen lasten liikunnallista elämäntapaa. Yhdistykset vastaavat pääosin siitä, että Sievissä on tarjolla liikunnallisia harrastusryhmiä. Tarjontaa on melko hyvin alakouluikäisille, mutta yläkouluikäisten harrastusmahdollisuudet ovat jo rajallisemmat. Osallistujia uusiin ryhmiin löytyy tavallisesti helposti, mutta harrastusryhmien vetäjistä on jatkuvasti pula. Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on valmistelussa Suomen malli, jonka tavoitteena on edistää maksuttomia harrastusmahdollisuuksia koulupäivän yhteydessä.

OSA II TULEVAN VALTUUSTOKAUDEN SUUNNITTELU

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Sievin kunnan arvot ovat: yrittäjyys, maaseutu, yhteisöllisyys, innovatiivisuus

Päämäärä, visio, mitä me haluamme olla:

”Sievi on kolmen kaupungin keskellä asukkailleen osuvat palvelut tarjoava turvallinen asuinpaikka, jossa koti, työ ja harrastukset ovat lähellä. Sievissä luonto, innovatiivinen teollisuus sekä maa-, metsä- ja biotalous paiskaavat kättä. Kunta on taloudestaan tarkka, luotettava yhteistyökumppani. Meillä viihdytään, yritetään ja onnistutaan yhdessä!”

Sievin kunnan strategian painopisteet ovat:

1. Hyvinvoivien ihmisten ja turvallisen maaseudun Sievi

Sievi on turvallinen ja perheystävällinen kunta, joka tarjoaa hyvät arjen palvelut ja kannustaa kuntalaisia aktiiviseen elämäntapaan. Yrittäjyys, maaseutu, perheystävällisyys, puhdas luonto ja avoin päätöksenteko ovat sieviläisille tärkeitä arvoja. Sievi tarjoaa hyvät peruspalvelut ja harrastusmahdollisuudet elämän eri vaiheisiin, vaihtoehtoja laadukkaaseen asumiseen ja sijaitsee oivasti kolmen kaupungin keskellä, laajempien kaupallisten palvelujen läheisyydessä.

2. Elinvoimaisten yritysten ja ahkeran yrittäjyyden Sievi

Sievin on Suomen teollistunein maaseutupitäjä ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen koko alueen elinvoimalle. Kunnan maankäyttö ja alueiden suunnittelu vastaan yritys-elämän tarpeisiin. Yrityksemme ovat monipuolisesti teollisuuden ja maatalouden alalta. Kunnan työllisyyspalvelut toimivat tavoitteellisesti ja asiakaslähtöisesti asiakasryhmänsä työllistymistä ja työelämävalmiuksia parantaakseen ja yhteistyössä kunnan yrityspalveluiden kanssa. Oma lukio ja muut alueen peruskoulun jälkeiset oppilaitokset ovat merkittäviä tulevaisuuden osaamisen ja elinvoiman tuottajia ja kehittäjiä.

3. Tasapainoisen ja vastuullisen taloudenhoidon Sievi

Tulojen ja menojen tasapaino ja nopea reagointi muuttuvaan taloustilanteeseen pitää Sievin talouden vakaana ja mahdollistaa kauaskantoiset investoinnit. Vuosikatteen tavoitetasoksi asetetaan poistojen määrä kaksinkertaisena. Taloudellisten riskien ja sitoumusten määrä tulee olla kunnan kokoon ja taloudelliseen kantokykyyn nähden hallittava. Sievin kuntakonsernin suhteellinen velkaantumisaste olisi hyvä saattaa lasku-uralle lähivuosina. Hallintokunnat seuraavat toimintansa tuloksellisuutta ja kehittävät sen arviointivälineitä. Toimintamme on tuloksellista silloin kun asiakkaiden tarpeisiin vastataan kustannustehokkaasti, laadukkaasti ja työssä jaksaminen on hyvällä tasolla.

4. Osaavan ja motivoituneen henkilöstön Sievi

Sievi on osaavan ja motivoituneen henkilöstön hyvä työnantaja. Henkilöstön hyvinvoinnin takaa vahva ammattitaito, avoin ja ratkaisukeskeinen työilmapiiri, terveellinen työympäristö, hyvä johtaminen ja kaikkien työpanoksen arvostus. Meillä jokainen on oman työnsä vastuullinen projektipäällikkö ja kehitysjohtaja. Strategiakautena Sievin kunta panostaa erityisesti henkilöstön ammatillisen täydennyskoulutuksen tarkoituksenmukaiseen hankkimiseen ja ajanmukaisten opiskelutapojen riittävään valikoimaan.

5 Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

Kuntastrategia

Ikääntyvän väestön palvelujen suunnitelma

Aktiivinen ikääntyminen Kallion alueella - ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma 2017-2020

Sievin kunnan viestintäsuunnitelma

Sievin kunnan ympäristönsuojelusuunnitelma

Sievin kunnan liikuntastrategia

Huomioitava myös:

ehkäisevä päihdetyö

digituen tarjoaminen

liikenneturvallisuus

Pohjois-Pohjanmaan Hyvinvointisopimus

6 Hyvinvointisuunnitelma

Valtuustokauden 2017-2021 hyvinvointisuunnitelman laatimisen pohjana on käytetty kuntalaiskuulemista ja ikäkausijaottelun mukaisia monialaisiaryhmiä. Hyvinvointisuunnitelman laatimisen kantavana ajatuksena on ollut saada Sievin kuntalaisten ääni kuuluviin. Hyvinvointisuunnitelmaa ovatkin olleet laatimassa esimerkiksi kyläyhdistysten toimijat, järjestöjen edustajat ja sieviläisten kanssa töitä tekevät ammattilaiset. Heidän avullaan on pystytty miettimään eri ikäkausien näkökulmasta niitä juurisyytä, jotka vaikuttavat kuntalaisten hyvinvointiin. Usein nämä juurisyyt pahoinvoinnin taustalla ovat hyvin konkreettisia ja pieniä. Yhdessä laaditun hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toimenpiteet ovat konkreettisia ja monien tahojen toteutettavissa. Näiden tulevien toimenpiteiden ei tarvitse olla isoja tavoitteiden saavuttamiseksi, kyse voi olla vain tulokulman muokkaamisesta. Päämäärä on, että hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden täytyttyä kaikki sieviläiset ja sieviläisten kanssa töitä tekevät ovat yhdessä tehneet muutosta omassa yhteisössään.

Ikäryhmän mukaiset suunnitelmat

Lapset ja lapsiperheet

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Arviointimittarit
Lasten ja nuorten hyvän itsetunnon vahvistaminen	Positiivisen pedagogiikan juurruttaminen osaksi toimijoiden arkea	varhaiskasvatus perusopetus 2. asteen opetus vapaa-aikatoimi järjestöt seurakunta ppky Kallio	koulutustilaisuuksien ja tapahtumien määrä Hyvän huomaamisen viikon toteutuminen
	Välittävän toimintakulttuurin tunnetuksi tekeminen	varhaiskasvatus perusopetus 2. asteen opetus vapaa-aikatoimi järjestöt seurakunta ppky Kallio	Toimijat tunnistavat ja käyttävät käsitettä välittävä toimintakulttuuri (webropolkysely) Hyvinvoinnin vuosikellon mukaisen toiminnan toteutuminen (Lauri Haikolan koulu)
	Itsesäätelytaitojen opetteleminen luontevaksi osaksi arkea	varhaiskasvatus perusopetus 2. asteen opetus vapaa-aikatoimi järjestöt seurakunta ppky Kallio	toteutuneet koulutukset kouluttautuneiden toimijoiden määrä Hyvinvoinnin vuosikellon mukaisen toiminnan toteutuminen (Lauri Haikolan koulu)
Vanhemmuuden tukeminen	Itsesäätelytaitojen tunnistaminen ja käyttäminen arjessa	varhaiskasvatus perusopetus 2. asteen opetus vapaa-aikatoimi järjestöt seurakunta	toteutuneiden koulutustilaisuuksien määrä lehtiartikkeleiden kautta jaettu tietoa, kpl toteutuneet keskustelutilaisuudet avoimissa kohtaamispaikoissa, krt
	Vertaistukitoiminnan tarjoaminen, kasvokkain ja internetissä	Yhdistykset Sievin seurakunta Ppky Kallio Varhaiskasvatus vanhempainyhdistykset vapaa-aikatoimi perusopetus	Toteutuneiden tilaisuuksien määrä Sitoutuneiden ohjaajien määrä
	Osallisuuden vahvistaminen	Ppky Kallio Koulutoimi	perhekerhojen määrä vanhempainiltojen

		Varhaiskasvatus Perhepalvelukeskus ry.	osallistumisprosentti uusien osallistumismahdollisuuksien määrä
Päivittäisen liikunnan lisääntyminen lapsiperheiden arjessa	Liikunnallisten elämäntapojen edistäminen * hankkeen esim. Liikkuvien lasten Sievi - hanke * tiedottaminen liikunnan merkityksestä oppimiseen, kasvuun, mielen hyvinvointiin ja kehitykseen * hyvin käytänteiden jakaminen toimijoiden kesken	varhaiskasvatus perusopetus vapaa-aikatoimi yhdistykset ppky Kallio	Liikuntapainotteisten tuokioiden määrä iltapäiväkerhossa, lkm Neuvolasta ja kouluterveydenhuollosta saatavat tilastotiedot Kouluterveyskysely Move-mittaustulokset Tiedotustilaisuudet, tiedotteet tms., lkm
	Matalankynnyksen toimintaa: ryhmiä, kampanjoita, haasteita yms.	Yhdistykset Vapaa-aikatoimi	Toteutuneiden tapahtumien määrä Tapahtumiin osallistuneiden määrä
	Arjen liikkumistilanteiden huomioiminen päivittäisen liikkumisen lisäämisessä, esim. koulumatkat	perusopetus 2.asteen opetus vapaa-aikatoimi vanhempainyhdistykset järjestöt	Kouluterveyskysely Koulumatkan jalan tai pyörällä kulkevien oppilaiden määrä Kampanjoiden tms. määrä
	Liikuntapaikkojen kehittäminen ja olemassa olevista paikoista tiedottamisen lisääminen	Vapaa-aikatoimi Yhdistykset	Luontopolkujen ja tulentekopaikkojen karttojen lukumäärä ja saatavuus

Nuoret

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Arviointimittarit
Nuorten itsetunnon vahvistaminen ja syrjivän kiusaamisen vähentäminen	Välittävän toimintakulttuurin tunnetuksi tekeminen	Koulutoimi Vapaa-aikatoimi ppky Kallio Järjestöt Seurakunta	
	Ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelman käyttöönotto	Koulutoimi Vapaa-aikatoimi Sievin seurakunta Järjestöt ppky Kallio, kouluterveydenhoito	valmis ja toteutunut toimintasuunnitelma
	Positiivisen pedagogiikan juurruttaminen osaksi toimintaan	koulutoimi vapaa-aikatoimi järjestöt seurakunta	Huomaa hyvä- viikon toteutuminen
Matalankynnyksen mielenhyvinvointia tukevat palvelut	Vertaistoimintaa nuorille aikuisille	Ppky Kallion mielenterveyspalvelut Vapaa-aikatoimi; erityisesti Jelppiverkko ja työllisyyspalvelut Sievin seurakunta Järjestöt	Toteutuneet tapahtumat ja ryhmät
	Kasvokkain tapahtuvia lähipalveluita Sievissä	Kunnanhallitus Kunnanvaltuusto Ppky Kallio	Toteutuneet palvelut
	Koulupsykologi- ja koulukuraattoripalvelujen sekä kouluterveydenhuollon riittävä resurssointi oppilasmäärää kohden	Koululautakunta Kunnanhallitus Kunnanvaltuusto Ppky Kallio	
	Verkkovälitteisten palveluiden kehittäminen	Vapaa-aikatoimi ppky Kallio Koulutoimi	toteutuneet palvelut

Nuoriin kohdistuvan seksuaalisen häirinnän vähentäminen	Kouluterveydenhuollon riittävä resurssointi oppilasmäärää kohden	Ppky Kallio Kunnanhallitus Kunnanvaltuusto Koululautakunta	Oppilaiden määräaikaistarkastukset (toteutumis %), Ppky Kallion tilasto
	Lapset puheeksi-toimintamallin tutuksi tekeminen	Koulutoimi Lape-työryhmä	
	Oppilashuollon toimintamallin kehittäminen	Koulutoimi	Valmis toimintamalli
	Seksuaalikasvatusta lapsille, nuorille, vanhemmille sekä kaikille lasten ja nuorten parissa toimiville	Koulutoimi Terveystiedon opettajat Ppky Kallio Kouluterveydenhoitaja Vapaa-aikatoimi Järjestöt	
Viisaita ja turvallisia valintoja arjen liikkumisessa tekevä nuori	Harrastusmahdollisuuksista ja harrastamisen vaikutuksista tiedottaminen	Vapaa-aikatoimi Koulutoimi Sievin seurakunta Järjestötoimijat mm. 4H, Sievin Samoojat ry., Sievin Sisu ry. Ylivieskan musiikkiopisto Ylivieskan seudun kansalaisopisto Tanssiopisto Uusikuu Taito Käsityökeskus Kotiseutulehti Sieviläinen	Kunnan internet-sivulla oleva tapahtumakalenteri on toimijoiden aktiivisessa käytössä Koulupäivystysten yhteydessä järjestetään tapahtumakalenteri-info 4krt/vuosi Toteutetaan ajantasainen harrasteopas
	Eri toimijoiden välinen yhteistyö; päällekkäisyyksien välttämiseksi ja synergiaedun saavuttamiseksi	Vapaa-aikatoimi Koulutoimi Sievin seurakunta Järjestötoimijat mm. 4H, Sievin Samoojat ry., Sievin Sisu ry. Ylivieskan musiikkiopisto Ylivieskan seudun kansalaisopisto Tanssiopisto Uusikuu Taito Käsityökeskus sekä muut toimijat	Toteutuneiden toimijatapaamisten lukumäärä
	Henkilökunnan tietoisuuden lisääminen tarjolla olevista toimintamalleista ja	Vapaa-aikatoimi Koulutoimi Sievin seurakunta	Toteutuneiden koulutusten määrä Käyttöön otettujen

	materiaaleista sekä niiden käyttöönotto.	Järjestötoimijat mm. 4H, Sievin Samoojat ry., Sievin Sisu ry.	toimintamallien määrä Koulutuksiin osallistuneiden määrä
	Punainen liitu - esityksen tarjoaminen lukiolaisille	Vapaa-aikatoimi Koulutoimi Jokipelastus Poliisi	toteutunut esitys
	Liikennekasvatuksen toteuttaminen yläkouluikäisille esim. Tappomopo- esitys, mopokurssi, kampanjat	Koulutoimi Vapaa-aikatoimi Liikenneturva Seurakunta Järjestöt	toteutuneiden tapahtumien, esitysten, koulutusten määrä osallistujamäärät
	Kannustetaan arkiliikunnan lisäämiseen	koulutoimi vapaa-aikatoimi seurakunta järjestöt ppky Kallio	

Työikäiset

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Arviointimittarit
Aktiivinen ja työkykyinen työikäinen	Työllisyyden edistäminen - palkkatuki - työkokeilu - kuntouttava työtoiminta - ryhmätoiminta - ohjaus ja neuvonta	Tavoitteena työ- hanke Vapaa-aikatoimi, työllisyyspalvelut	Työmarkkinatuen kuntaosuuden suuruus Toimenpiteisiin ohjattujen määrä vuositasolla: kunnan työllistäminen/muut palvelut
	Ohjaus- ja neuvontatyö sekä hyvinvointia edistävät tapahtumat ja ryhmät työkykyä edistäviin elämäntapoihin liittyen: liikunta, ruokavalio, päihteiden käyttö yms.	Ppky Kallio/työterveyshuolto Yritysten johto Ammattijärjestöt vapaa-aikatoimi yksityiset palveluntuottajat	Sairauspoissaolot Tapahtumiin/ryhmiin osallistuneiden määrät Toteutuneet ryhmät ja tapahtumat
	Matalan kynnyksen vapaa-aikapalveluiden tarjoaminen (esim. liikunta, kädentaidot, kirjallisuus, porinaryhmät) Selvitetään pyöräily- ja polkujuoksureitistö perustamista	Vapaa-aikatoiminnan ohjaajat Järjestöt ja yhdistykset	Tapahtumien lukumäärä Tapahtumiin osallistuneiden määrä Toteutuneet ryhmät Toteutuneet reitit
	Liikuntaneuvonta toiminnan aloittaminen ja kehittäminen	ppky Kallio Vapaa-aikatoimi	valmis toimintamalli toteutuneiden ohjausten määrä
Kaikkien Sievin kylien elävänä pitäminen	Yhteistyön luominen sekä käynnistäminen kyläyhdistysten ja koulujen vanhempaintoimikuntien välillä	Kyläyhdistysten hallitukset Vanhempaintoimikuntien edustajat Järjestöyhdyshenkilö	yhteisten kokousten määrä yhdessä järjestettyjen tapahtumien ja hankkeiden määrä
	Kylien välisen toiminnan benchmarkaus Sievin kunnan alueella	Kyläneuvosto Vapaa-aikatoimi, järjestöyhdyshenkilö	Toteutuneet toimijatapaamiset Erilliset temakoulutusten määrä
	Kyläsuunnitelman luominen tai päivittäminen	Kyläyhdistykset Vapaa-aikatoimi, järjestöyhdyshenkilö Kyläneuvosto	Luotu tai päivitetty kyläsuunnitelma
	Kylätapahtumat	Kyläyhdistykset ja muut järjestöt	järjestettyjen tapahtumien määrä

		seurakunta vapaa-aikatoimi	tapahtumiin osallistuneiden määrä eri kylien asukkaiden prosenttiosuus osallistujamäärästä
	Kylillä myytävänä olevien tonttien kartoittaminen	kyläyhdistykset	Kunnan internet-sivuilla ilmoitettujen tonttien määrä Myytyjen tonttien määrä
	Yhteisen tiedottamisen vahvistaminen	kyläyhdistykset Kyläneuvosto kunta Sieviläinen	yhteisten näkyvyystoistojen määrä

Ikäihmiset

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Arviointimittarit
Jokaisella vähintään yksi ystävä	Mitä sinulle kuuluu?	Kyläläiset Naapurit Sukulaiset Vapaaehtoinen	Välitön kohtaaminen lisääntynyt
	Vapaaehtoisten kouluttaminen	SPR Vapaaehtoistyön hankkeet Järjestöyhdyshenkilö Sievin seurakunta	Järjestetyt koulutukset Organisoitu toiminta
	Tukiverkko selvitys	Vertaisveturit Sievin seurakunnan diakoniatyö Järjestöt	ikäryhmäselvitys tehty
Kotona asuminen mahdollisimman pitkään	Ehkäisevät terveystalvet ja varhainen puuttuminen (puheeksiotto)	Vaikutuksista tiedottaminen Ppky Kallio/ Kotisairaanhoido Ystävien huoli "Kerhotoiminta", vertaistoiminta	Kirjatut puheeksiotot
	Viriketoimintamahdollisuudet	Aktiivinen kyläyhdistys Aktiiviset järjestöt (Sievin eläkeläiset ry, Eläkeliiton Sievin yhdistys, LC Sievi, SPR, Sydänkerho) Vapaa-aikatoimi	Järjestetyt tapahtumat
	Ajantasainen palvelukartta kaikista kunnan alueen palveluista ikäihmisille	PPKY Kallio Sievin kunta	Luotu palvelukartta
	Tietämys kotiavun saatavuudesta ja käyttömahdollisuudesta	Työkolmio Sievin 4H-yhdistys, palokuntalaiset sekä muut yhdistykset ja toimijat Talkoolaiset Palvelusta tiedottaminen	
	Tavoittava ja kokonaisvaltainen kotipalvelu (tuttu kotihoitaja, joka uskaltaa viedä roskatkin ulos)	PPKY Kallio Omaiset	Asiakaspalaute Kansalaisfoorumi
	Ikäneuvola palvelun saanti Sieviin	PPKY Kallio Sievin kunta	

	Asumisoloselvitys yli 75-vuotiaiden osalta (voiko asua kotona tai millaisia muutoksia tulisi tehdä? Asumisen esteettömyys, terveydentila)	PPKY Kallio Sievin kunta	Ikäryhmäselvitys tehty
Liikunta on luonteva osa arkea	Edulliset liikuntapalvelut	Vapaa-aikatoimi Urheiluseurat ja järjestöt	
	Senioripuiston tutuksi tekeminen ja aktiivinen käyttö	Vapaa-aikatoimi Järjestöt Sievin seurakunta ppky Kallio	Toteutuneiden tapahtumien määrä
	Järjestöjen toiminnan tukeminen	Järjestöyhdyshenkilö Edulliset/ilmaiset tilat Avustukset	
	Liikuntareitit kylillä, jossa levähdyspenkit ja taukojumppaohjeet	Tekninen toimi Vapaa-aikatoimi, liikuntapalvelut Kyläyhdistykset	
	Yhteislenkit kylillä	Kyläliikuttajat Vertaisveturit	Toteutuneet lenkkikerrat

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

7 Suunnitelman laatijat

Hyvinvointikertomus on laadittu kuntalaisia osallistaen ja ikäkausijaottelun pohjalle: lapset ja lapsiperheet, nuoret ja nuoret aikuiset, työikäiset sekä ikäihmiset. Kunkin ikäkauden tavoiteasettelusta ja toimenpiteiden laatimisesta on vastannut monialainen työryhmä, joita ovat lasten ja lapsiperheiden osalta Lape-ryhmä, nuorten osalta nuorten palvelu- ja ohjausverkosto sekä nuorisovaltuusto, työikäisten osalta kyläneuvosto ja ikäihmisten osalta vanhus- ja vammaisneuvosto. Työryhmien jäsenet ovat esimerkiksi kyläyhdistysten toimijoita, järjestöjen edustajia ja sieviläisten kanssa töitä tekeviä ammattilaisia. Hyvinvointikertomusta on käsitelty prosessin aikana myös hyvinvointityöryhmän kokouksissa.

8 Suunnitelman hyväksyminen

Sievin kunnanvaltuusto on hyväksynyt laajan hyvinvointikertomuksen 2021—2023 kokouksessaan xx.x.2020 § xx.